

Szegedért Alapítvány - 1993

Gála március 13-án

A Szegedi Nemzeti Színházban rendezik meg az idén is a Szegedért Alapítvány díjkiosztó gálaműsorát március 13-án este 7 órától. Mint azt már híreltük, a fő- és a kuratóriumi díjakon kívül az alapítvány támogatásban is részesítette a három kuratóriuma által kiválasztott – korábban pályázatot benyújtott – személyeket, intézményeket, közösségeket – együttesen 2,1 millió forint értékben. A kedd délutáni döntéshozatal részleteire kíváncsi olvasóink figyelmébe ajánljuk összeállításunkat.

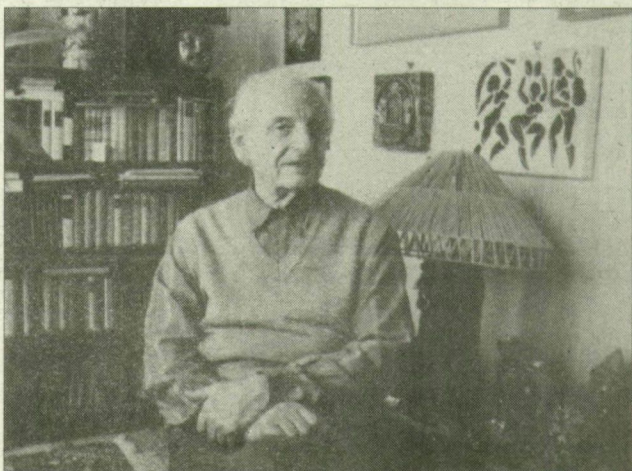

A budapesti születésű, most 82 éves Varga Máttyást hat évtized munkássága fűzi Szegedhez. 1930-ban a Szegedi Városi Színházzal kötötte meg első színházi szerződését – akkor mint díszlettervező. Hat esztendő múltán már a Szegedi Szabadtéri Játékok legfoglalkoztatottabb díszlettervezője. Művésze egybeforrta a város színház-történetével, s bár egyidejűleg alkot Budapesten és városunkban is, mindig szegedinek mondja magát. A szegedi Dóm tér művészeinek tartják, hiszen a templom monumentalitása képzeletének szárnyalását csak fokozza.

A díszlettervezés persze csak egyik ága művészetének – képzőművészeti alkotómunkája is folyamatos. Otthonos a festészetben, a grafikában, kalandozik a kerámia világában is.

Annak, hogy mennyire kötődik a városhoz, talán legerősebb megnyilvánulása, hogy a Bécsi körút 11. szám alatt színház-történeti alkotóházat hozott létre, s azt Szegednek adományozta. Az alapítvány a fődj

A fődíjas: Varga Máttyás díszlettervező

Fotó: Schmidt Andrea

odaítélésével a művészt, a lokálpatriótát, a díszpolgárt becsüli meg Varga Máttyás személyében. Eddig a hivatalos

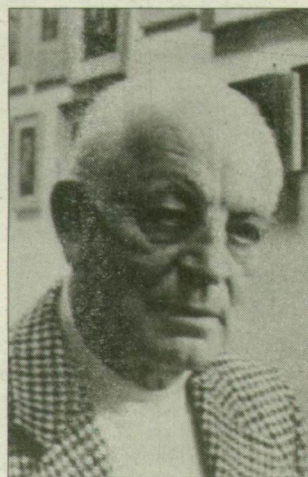
indoklás. S most idézzük fel a Délmagyarország egyik hat évvel ezelőtti, 1987. február utólján megjelent számát. Mit

írtunk akkor a már csaknem kész, Bécsi körúti házban járva?

„Ha éppen nincs a pesti vagy a szegedi Nemzetiben megbeszélése, tervezést előkészítő tárgyalása, délelőtti jobbjára a Bécsi körúti házban tölti. A kiállítás képeit válogatja, rendezgeti, keretezi – kérsünkre néhányat falra is tesz, hogy felvételekkel adhassunk olvasóinknak egy kis előzetest. A beszélgetéshez egyetlen mozdulattal varázsol melegeket az emeleti kiállítótérben – a gázzal fűthető cserépkályhát maga tervezte, csempéit maga formázta – a magyar történelem nagy alakjait öröklítve meg –, és saját kezűleg égette ki.

A szó igazi értelmében 'kulcsrakész' házat ad át a városnak. S hogy mikor? ... az ünnepi hetekre már biztosan eggyel több lesz Szegeden a látóival.”

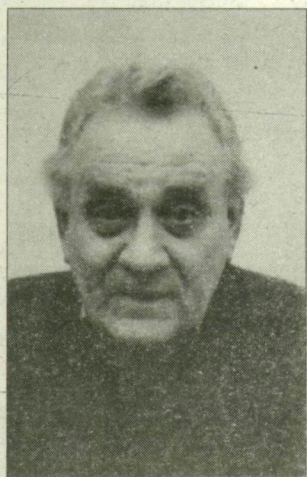
A tudós: dr. Simon Miklós orvos

1965 és 1986 között állt a Szegedi Orvostudományi Egyetem Bőrgyógyászati Klinikájának élén – kiemelkedő tudó-

mányos és iskolateremtő tevékenységet végezvén. Az immunodermatológiai kutatások területén világvizonylatban elsőként publikált, s más felfedezésének elismerésül nevével betegséget is jeleznek (Simon-féle porphyria), s ezzel, mint ma élő egyedüli magyar orvost is jegyzik. Tudományos munkásságának elismerésül 14 külföldi szakmai társaság választotta tagjává. Működése során fontos kongresszusi centrummá avatta a várost. A nyugállományba vonulása óta is aktív orvosprofesszort nagyívű szakmai tevékenységén túl azért a hűségért is megbecsüli a Szegedért Alapítvány, amely ellenállt számtalan csábító ajánlatnak, s városunkat gazdagította.

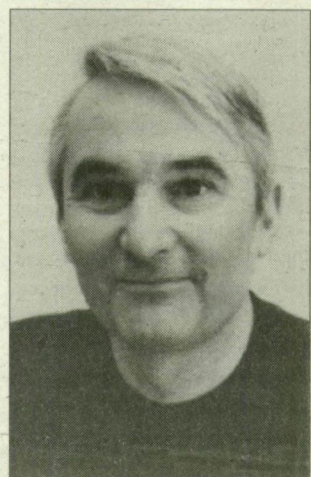
A művész: Mentés József színész

1956 augusztusa óta tagja a Szegedi Nemzeti Színháznak – közel négy évtizede nincs tehát színiévd Mentés József nél-

kül. Színházlátogató generációk emlékeznek Svejkiéjére, az Éjjeli menedékhely Lukájára, a Hamlet Poloniusára, vagy a Régi nyár nagy sikerére, amelyben Töröcsik Marinak volt a partnere. A kiugró sikerek mellett ő a kis karakter szerepek nagy színésze, a tisztalelkű, szépen beszélő színpadi ember, aki körül nincsenek látványos hullámverések, a kollégák tisztelnek, a közönség szereti. Hűség, megbízhatóság, kiegyensúlyozottság és tisztesség jellemzi – mestersegbeli tudása, felkészültsége mellett. Ezért mondhatja mostantól magáénak – az Erdemes Művész, a szegedi színház Örökös Tagja cím mellett – a Szegedért Alapítvány művészeti kuratóriumának díját is.

A polgár: Nikolényi Gábor tanár

A 48 éves Nikolényi Gábor tősgyökeres szegedi. Itt szerzett diplomát, itt kezdte pedagógusi pályáját a Rigó utcai

nevelőotthonban. Tanított a Felsőfokú Vasútforgalmi Technikumban, majd a Radnóti Gimnáziumban. 1979 óta a JATE Ságvári Endre Gyakorló Gimnázium magyar-latin szakos tanára. Felnevelte nemzedékek sora tanult tőle műveltséget, tisztességet, emberséget. Mára már számtalan tanítványa lett kollégája, s mint mondják, a közvetlen kapcsolatban is ő maradt a tanár példakép. Saját bevallása szerint a legtöbb tanítványaiból meríti. „Talán valami tévedés lehet” – ez volt az első mondata, amikor hivatalosan megtudta a hírt. S noha a társadalmi-állampolgári kuratórium díja személyének szól, üzenet is a város valamennyi, megbecsülésre érdemes pedagógusának.

Kuratóriumi támogatások

Tudományos Kuratórium		Magyar Irodalomtörténeti Társaság		Szeged irodalmi öröksége konferencia	
Pálvölgyi Attila	klinikai gyakorlathoz utazási támogatás	15 000	Dr. Bonifert Domonkosné	Nemzetközi mentálhigiénés workshop	50 000
Szabó Előd	vendéghallgatói utazáshoz támogatás	10 000	Társadalmi-Állampolgári Kuratórium		
Alexy Norbert	vendéghallgatói utazáshoz támogatás	10 000	Mozgáskorlátozott fiatalok rehabilitációs és sportcentruma	mozgásfejlesztést szolgáló központ kialakítása	200 000
Dr. Hajdu Ágnes	tanulmányúthoz utazási támogatás	10 000	Sanda István Dániel	Rókusi Orgonaesték hangversenysorozat támogatása	50 000
Dr. Boros István	kongresszusi utazáshoz támogatás	20 000	Értelmiség '93 Nyári Egyetem	rendezési költséghez támogatás	150 000
Dr. Sivók Béla	kongresszusi utazáshoz támogatás	15 000	Szegedi Közéleti Kávéház	működési támogatás	50 000
Dr. Szalma Elemér	kongresszusi utazáshoz támogatás	15 000	Szeged SC Vízilabda Szakosztály	utánpótlás-nevelés támogatása	150 000
Dolovai Dorottya és Sipőcz Katalin	kutatási támogatás	50 000	Jákó Csaba sportlövő	nemzetközi versenyeken való részvétel	50 000
Dr. Kiss Enikő	továbbképzési támogatás	15 000	Szegedi Csillagvizsgáló	működési támogatás	50 000
Nemes Zoltán	továbbképzési támogatás	15 000	Művészeti Kuratórium		
Dr. Farkas Edina	továbbképzési támogatás	15 000	Balogh Sándor	képzőművészeti tevékenység támogatása (3 db alkotás megvásárlása)	60 000
Bagdi Erika	továbbképzési támogatás	15 000	Tóth Attila	Szeged szobrai kötet kiadása	100 000
Dr. Sarungi Emőke	továbbképzési támogatás	30 000	Dr. Anderle Ádám	Müller Miklós fotóművészeti kötet kiadása	50 000
Dr. Soós Edit	továbbképzési támogatás	15 000	Musica Parlante	fesztiválon való részvétel támogatása	100 000
Dr. Székely Judit	továbbképzési támogatás	15 000	Szoboszlai Zsolt	a JUSS által támogatott „Tükrök, tükrözések” kötet megjelentetése	100 000
Varga András	szegedi egyházgyűjtemény kutatása	20 000	Kocsis Erika	tanulmányúthoz utiköltség támogatás	30 000
Rozgonyiné Dr. Molnár Emma	Deme László munkásságának feldolgozása	40 000	Dr. Apróné Dr. Laczó Katalin	Dorogi Imre album megjelentetése	100 000
Dr. Marjanucz László	szegedi polgárosodás kutatása	20 000	JGYTF Rajz-	jubileumi kiállítás rendezése	50 000
JATE II. sz. Magyar Irodalomtörténeti Tanszék	Greza Ferenc emlékkönyv	50 000	Művészettörténeti tanszék	marionet opera-bábszínház létrehozása	100 000
Ferences Hitstudományi hallgatói kutatómunka Főiskola	támogatása	40 000	Papp János		
SZOTE Gyermekgyógyászati kongresszus szervezésének támogatása		100 000			
JATE Bolyai Intézete	Szőkefalvy-Nagy Béla tiszteletére nemzetközi konferencia támogatása	100 000			

Ruha István és a Weiner kamarazenekar koncertje Évszakok szín-játéka

A kolozsvári hegedűművész Vivaldi Négy évszak versenyciklusát szólaltatta meg, s egyéniségére jellemző, hogy az előadásban nem csak szóló és szólamok, hanem karmester és „karmester” között is lehetett összhangot érezni. Mert a Vivaldi műnek két karmestere volt. Az egyik, Weninger Richárd, a zenekar karnagya, aki jól érzett rá, hogy itt egy másik egyéniségnek is helye van (csak egymást értő zenészek között lehetséges ilyesmi), s Ruha István a másik, aki gyönyörű hegedűjátékához oly szuggesztíóval (és tapintattal) igazította előadás közben a szólamokat, hogy mindentől a versenymű az lett, aminek Vivaldi is számhatta: az évszakok egységes, színes képpel teli (jó a szó:) szín-játéka. A szin, talán az itt a legfontosabb; Ruha István hegedűjén minden hangnak színe volt. Előadásában az a zenei tonalitás, mellyel az évszakok egy-egy darabjának tételeit játszotta, megegyezett azzal a tonalitással, amelyet egy-egy festményben az uralkodó szín ad, s akkor még ott voltak az árnyalatok, a természetből kapott szabadság ajándékai. A nagy művészek mindenekelőtt árnyalni tudnak jobban a többieknél. Ruha István koncert előtt azt mondta, rembrandti színeket látta az Őszben. Látta a hallga-

Alig maradt hely üresen hétfőn a Weiner Leó Kamarazenekar Deák gimnáziumbeli koncertjén, és a közönség érdeklődése ezúttal nem csak a zenekarnak, s a hangversenyen felhangzott két népszerű műnek, hanem az est kiváló szólistájának, Ruha Istvánnak is szólt.

tó is. Ez az érzékszervi összemérés, a dolgok megfoghatatlan átúsása egymásba, talán ez a Ruha-hegedűhang titka.

A Négy évszak ciklus egészében is szépen hangzott (amennyire a terem akusztikája megengedte). Legszebben akkor, amikor az első cselló felelt a szólóhegedűre, érezhetően e két szólam muzikalitása talált leginkább egymásra. A tételeken végig a mélyvonások nyújtották a legegyszerűsebb játékot, de az első hegedűről is elmondható egy-két (apró) megingást leszámítva: ráérzett a szólójáték hangzására.

A hangverseny második részében felhangzó darab, Scedrin, Bizet Carmen című operájának dallamaira komponált szvitje, több vonatkozásban is érdekes volt. A Weninger Richárd által vezetett Weiner kamarazenekar

mellé ekkor belépett a Szegedi Utóegyüttes és Meszlényi László Musica Parlante kamarazenekara, mely a szegedi konzervatórium növendékeiből áll. Utóbbiakra érdemes felhívni a figyelmet, hiszen igazi „koncert-edzetség” nélkül is jó teljesítményt nyújtottak. Weninger Richárdé az érdem, hogy következetes marad a Weiner kamarazenekar (ugyancsak növendék-zenekarként alakult) eredeti elgondolásához, és a konzervatórium hallgatóit ma is bevonja a városi hangversenyekbe.

Bár másként mint az első darab, az előadás második része is sikert aratott. Weninger Richárd, s a zenekar bemutatása, hogyan kell a szenvedélyes és büszke tartású zenét Itrával át-átészni. A mű legkényesebb részei sikerültek a legjobban: az ütősök pontos belépéseinek köszönhetően az előadás tartásossá és lendületessé vált, s (kiváltképp) az első hegedű és a brácsa szólam szép játéka kifinomította azt. Voltak elkésett belépések is (hegedű szólam), ám furcsa módon inkább a melódiák egyszerűnek tűnő elindításakor. A mű felfogásán azonban érezni lehetett, hogy a Weiner Leó kamarazenekar régi (vagyis kiérlelt) repertoárdarabját halljuk.

Panek Sándor